

B Applicant's State Attorney.

I therefore release the applicant on bail of R1 000 subject to the conditions detailed in the document marked 'konsep bevel'.

A as amended by

1993 (2) SA 144
NIGEL EN (EDMS) P/R V EASTWALL MOTORS (EDMS) P/R

卷之三

NICEFEEK (EDMS) BPK V EASTVALL MOTORS (EDMS) BPK

Dit is nie heetlemal diudelik war dat te Berthelhem gesluit is en oenskyndlik betrekking het op 'n persel wat te oorsak in die aansoek is ook gesbaseer op 'n huurkontrak wat te Berthelhem gesluit is. Dit is nie heetlemal diudelik war dat te vernamste plek van besighheid landwyd geleë is nie maar het die Takkies- meester aanvaar dat die direkteur van responent sy besighheid bedryf vanuit die Geregtisterreide hooikantoor wat, soos reeds vermeld, te Booksburg geleë is en dus slegs 'n klein aantal kilometer vanaf die prokureurs- lurma te Johannesburg aan wie opdrag gegee is.

Die vrag was in die gesetede sak kragtens Hofreel 48 vir beslissing voorgeleë is, is naamlik of prokureurs Couzyn, Herzog en Horak Ingelyf noodsaklikewys in diens geneem is en geregtig is om vergoed te word en of die Taksemeester derhalwe korrék was om inderdaad hiriede rekenings toe te laat en te taksseer. Op die beslissing van die gesetede sak moet uit dieارد van die sak die algemeene beginsel in gedagte gehou wat van toespassing is, by alle herstellings van taksaasie, naamlik dat die Hof nie sonder meer met die diskresie van die Taksemeester sal lêmeng nie:

Whereby Rule of Court the costs to be allowed on taxation are left to discretion of the Taxing Master, the Court will not interfere with his discretion in allowing or disallowing certain items if the Court exercising an original discretion would have disallowed or allowed them, unless the Taxing Master has acted upon a wrong principle or has not really exercised his discretion at all.

Sein Hebstein en Van Wijsen The Civil Practice of the Superior Courts in South Africa 1940 (M.L.J. 1940) 25

"Where by Rule of Court the costs to be allowed on taxation are left to discretion of the Taxing Master, the Court will not interfere with his discretion in allowing or disallowing certain items if the Court exercise an original discretion would have disallowed them, unless the Taxing Master has acted upon a wrong principle or has not really exercised his discretion at all."

Uitgegroeide moederschap is op die pun
by geergeitie is om 'n prokureur oopdrag te gee in die plek waar hy woonagtig
is sowel as waar die gedrag ingeset is. Human & Van Wyk 1906 TS 8; SA
Railways v Kemps 1915 TPD 618 te 620; Commissioner for Land Revenue
v Bakker 1932 AD 184 te 187; Cordingley 1932 AD 184 te 187; Eldorado Motors (Pty) Ltd v Salzwedel 1984(2) SA 4
866 (OK). Adressee se Briefe van die Commissaris van die Suid-Afrikaanse Republiek
Lid 1971(3) (3); Eldorado Motors (Pty) Ltd v Salzwedel 1984(2) SA 4

Rooos *Taxation of Bills of Costs in the Superior Courts of South Africa* (1947) 8-10 (QJ), and see also *Costs in South Africa* (1947) 13-14; Jacobs en Ehlers' *Law of Attorneys' Costs and Taxation thereof* (1979) 182. Die rede vir hierdie praktyk is die beginstellet dat dit wenslik is dat 'n litigant 'n prokureur kan raadpleeg in die plek waar hy woonagtig is. Byvoorbeeld, waar 'n vrou woonagtig is Ficksburg vir geskeidingsbedevaar word in die Hooggeredegebou te Bloemfontein, behoort sy die reg te he om haar plastlike prokureur in Ficksburg te kan raadpleeg sodat nie die koste hoeft aan te gaan om vir dodelikdes van elke konstilasie in die Bloemfontein te raadpleeg nie. See *Huges (Pw)* 1d 2.

Herrschaft kragtens Reel 48 van die Envorlige Hofreels
Herrsche van sekere kostrekenings

Die Takkerekening van die Echouwings toneels is fonteine van koorrems ter het die koorrekennings van respondeent sponseur, mnr Naudes, sowel as die koorrekennings Coudzyn, Herzog en Horak Ingeljyf van Johannesburg toegelewer. Die Takkerekening van die koorrekennings van respondeent se party- en partykoosterekennings vir taksasie geplaas November 1991. Die spplikekmaat het ten tyde van die taksasie die slegs ingeneem dat respondeent nie beregtig is om 'n rekeninge te laai nie maar Coudzyn, Herzog en Horak Ingeljyf nie en dat die Takkerekening van koorrems wat tussen die partykoosters en die beveiliging van moese geslaan het. Om die gevorderde eindom te ontuum, Nadat die respondeent om die behuurde eindom te verklaar en om die respondeent ondereken was, as gekanselleer te party op 23 Oktober 1990 te Bhurstontrak wat tussen die party en die beveiliging van moese geslaan het. Van kenigsbewing van mosie aansoek daarop neer dat spplikekmaat hurekonditie rekeninge in geheel moes geweier het.

Tak een meester voor geleer ter staande hiervan. Dit bljk voorzijns van de geschilders en medewerkers van die maatschappij aan te worden.

C Voorst word laasteens die volgende beeloege:

D Daar word dan voorts daarop gevind dat een van die Takserrumeester
ander Takserrumeester (volgens die beeloege) slegs die koste van
in sulke gevalle die koste van twee stelle prokureurs toelat maar
Schoeman en Schöeman (supra). Die respondeent toon aan dat nie alle
respondeent se hoofkantoor in Boksburg geleë is nie, maar dat
direkteur van gemeleerde martskappy hulle besigheid vanaf hierdie
bedryf en dat die dienste van die Johannesburgse voorberei is en gebuik
is van die dienste van die Johannesburgse voorberei is en gebuik ge-
daarop gewys dat dit uit die berrolike aansoek self lyk, en me
besonder uit spesialist se Reel 55(12) kennigsbewig, dat die tsek
aanheg is, gerek is deur die respondeent op die Standard I
Boksburg, Transvaal.

E Afgesien van die bepalings van art 12 van die Martskappye wett
1973 met betrekking tot jurisdisie teen antisien van martskappy spe
bergisterde hoofkantoor van 'n bepaalde martskappy n groot ro
hetrekking tot die plek waar litigasie deur een teen martskappy in
Hume is primaal plek van business is situateer; by "primaal plek van
this context, is meant the place where its general administration is centred
Becken & Co Lid v H Kroomer Lid 1912 AD 324 at 34; Gribshausen v Mic
Lid 1912 TPD 450 at 456-7; Chantanoga Tuisers Suppy Co v Chemille Corp
of South Africa (Pty) Ltd 1974 (2) SA 10 (E) at 13-14; ISM case supra at 1
Co (Pty) Ltd 1976 (3) SA 768 (W) that a company incorporated in South Africa
"besides", in law where its registered office is situated is incorrect; this
Legislature intends that process may be served at the registered office, the
purposes of the Act it is to the registered office that all communications and u
may effectively be addressed and that it is at the registered office that the m
book of general meetings and the various statutory registrars and accou
records may be kept (they may instead be kept at the place where the

Die betrokke prokureurs in Johannesburg kon dus die plastlike oegmisies van sudroogasie die eis in eisier se naam gevorder het;
Die prokureurs, van die versekeringsmaatskappy gevrees het, maar was hulle indredaad nie die plastlike prokureur van die werkklike eisier in die saak wat te Progreteorus woonagtig was nie. Op hierdie basis is die saak intensies gehel en al onderskeibar van die ondertewigte gevval.
Ook is die beslisning van The Master and Another; Thomas a Minister of Law and Order and Another a Gerber and Another; SA 659 (2) uit die gevval was rekenings van die Straatsprokureur ter sprake, en die Hof het beslis dat dit nie nodig was om van die dienste van die Straatsprokureur te Port Elizabeth gebruik te maak waar die Straatsprokureur op Grahamstad (waar die ligasie geskied het) al die werk kon doen nie. In die betrokke sak het die Regter verwyss na die beslisning van Sonnenburg u Molina (supra), en huis die passasie op 575F in die laasvermeide beslisning gekewaliseer soos volg (te 663H-664A):

A Na my mening is die korrekte uitgangspunt dat kose te beoordeel moet word op die basis dat eerder die werklike liggaam was en is dit irrelevante dat, as gevolg van 'n verskeidingskonsensak tussen ester en die verskearer wat nie ter sake was by eisier se gedringsoortsaak of sy locus standi as eester nie, die verskearer uit hoede van die beginselfsels van subrogasie die eis in eiser se naam gevorder het.

What Ackermann states is in accordance with the earlier authorities and I am in agreement therewith. I would, however, like to qualify and extend in a limited way the meaning of the word „Plausilke“ in the passage just quoted. In my opinion there may be cases where the place where the attorney may be situated, namely „[local]“ attorney, instrumented by the litigant is not an attorney who practices at the place where the attorney may be situated, but an attorney who practices at the place where the attorney may be situated, it succeeds, should nevertheless be entitled to recover his costs. A person may, for example, reside in a small town where only one attorney has a practice and he may for good reason not wish that particular attorney to act for him. If he then gives his instructions to another attorney in a nearby town, who over the years has always done his legal work for him, I can see no reason why he should not be entitled to recover the costs of such attorney on the same basis as if the attorney had his office at the place where the litigant resides. The litigant would have to show that it was necessary to act for him to have a local attorney to act for him, and that the attorney he did instruct utilized the requirements and purposes of a local attorney set out in the cases to which I have referred.

which I have referred; but the process of a local authority set out in the cases to

pasasseie is ook met goedkeuring aangeheaal in die beslisising van Schoeman v. Schoeman (supra) en het die Hof in die Schoeman-sak dit as gevolg daarvan dat die standpunkt dat die betrokke litigant in aardlike sak nie verplig was om van die dienste van die standpunt dat die betrokke litigant in aardlike sak nie verplig was om van die dienste van die standpunt dat die betrokke litigant in aansetel. Op die lange duur moet op die omostandighede van elke gevall eletter word en moet daar 'n realisities en gesonde versstand-benedarings volg word om te bepaal of respondeent inderdaad geregtig was om eerblik te mak van die dienste van die prokureurs wat naby hulle registerreerde hoofkantoor gepraktiseer het. Die Takeermester het juis geset verwysing na die beslisings in Schoeman v. Schoeman (supra) en Morris Commercial Assurance Co of South Africa Ltd (supra) tot die gevollerke-ang bekomm dar die beslisding van Sonnenburg a Molina (supra) nie van egesessie was nie en dat in die lig van die feite van hierdie betrokke sak t redelik en geregtelike was die beslisding van Sonnenburg a Molina (supra) nie van egesessie was nie en dat in die lig van die feite van hierdie betrokke sak.

Dit dek na my mening nie die gevael war die litigant in eerste instantie h-
G prokureur aansiel wat 'n antisienlike stasand van die litigant se woonplek prakta-
seer, verder indredaad as wat die Hofstel, waar die litigant se gebeding ingestel is,
vanaf die litigant se woonplek gevlee is.
Die onderriggedeel deel en regevrediging vir die praktyk word nie nagekom war
die litigant 'n prokureur in so 'n plek aansiel nie. 'n Andere doel mag daardeur
berelyk word, maar nie die doel wat die besondere praktyk regverdig nie . . .

H Na my mening het die Takseregemeester hom in die huidige gevael wanwoorregle-
deur die herroede praktyksbeginsel op die feite van hierdie saak toe te pas
en tot die slotsom te geraak dat twee prokureurs nodasklik was. Die oomblik wat
esier nie sy plasticlike prokureur sou gevind nie (wat die redes vir die besluit
ookal mag gewees het) het hy die voordeel van die gemelde prokureurs ophare
en was dit nie meer vir hom nodasklik om twee prokureurs ophare nie. Hy
kon eenvoudig volstaan hetter die aansiel van 'n prokureur in Pretoria.

I (Te 575D-F, my krusivering.)

J War in my sieningswyse beklemtoon moet word in hierdie besliswing is dat
die Regter reeds aan die begin van sy uitspraak beklemtoon het dat die
saak beoordeel moet word op die basis dat die eisier die werklike litigant is
(te 573H):

A meer as een prokureur se dienste gebreuk gemaak. Met u wysising na die beslissting van Wright Anderson (South Africa) Ltd o Rigby Constuctio Co Ltd 1964 (1) SA 187 (T), word die beginsel bekragtig dat 'n litigator vas sy plauslike prokureur gebreuk kan maak; maar hier kom die Hof tot die gevolgterekking dat alhoewel die verskeeringsmaatskappy, indien dit die regte eisier sou wees, van twee firmas gebreuk kon maak, Skosan Inderdraad die regte eisier was en dat die Hof inderdraad slegs na die pleitinstukke kon kyk om te bepaal wie die ware litigator is en deurhalwe die koste van 'n verderre stel prokureurs kon toelaat nie.

In die besondere omstandighede van die onderhawige sak was dit heel waarskynlik veel meer berelflik vir respondente om eerder by die plek war sy geërigsterrede hoofkantoor geleë is en waar die vermaaste dag tot dag besigheid heel waarskynlik bedryf is in die plaaslike provinsie wat oor die algemeen sekerlik liggasie vir respondente bedryf het, opdrag te gee aan hulle Berelhem Prokureurs opdrag te gee wat sekere minder gereeld werk vir gemelde firma gehanteer het. Hierdie senswyse impliseer nie dat

In die lig van die eerste dat eerder sake doen te stel om nameless hom te agreeer. „ War in privaatpersoon in plek A woon of werk en belang, soos byvoorbeeld place of 'n besigheid, best in plek B war die bedwing gevoer word, sal hy, na my mening, in normale omstandighede, steeds nog geregtig wees om regshulp, waaroor beakser kan word, sal die prokureurs van plek A te verky. En net so, wenn ek, sal die terugwinkelskeps wat sy houkantoor in plek A het—en 'n bate groot winkel bedryf in plek B war die bedwing gevoer word—iniforme omstandighede steeds geregtig wees om regshulp, waaroor gevakser kan word—in informe omstandighede, best in die plek A te verky want, na alles, ons het hier te doen met oorwegings soos die party se behoeft om dit wat redelik is. (Sien, onder ander, Philanthropie Broers a Hermann G Canard 1911 TPD 319 op 322-3.)

G War dan, soos in hierdie geval, is easier wat 'n bankinstelling is, sy, "regstak" (soos die regterlike amptenaar dit noem) te Kroonstad was gedwing gevorder was, sal verrewegder se prokureur dit noem) te Bloemfontein het en, "sake doen" (soos hy, na my mening, tensy spesiale omstandighede beslaan, wat hier nie aangesoek nie, geregtig wees om van regshulp van Bloemfonteinse prokureurs sowel as Kroonstadse prokureurs bedien te word. „ H

Dit is bekendde reg dat, gesien uit die hoek van die taksasie van rekenings, 'n privaatpersoon, wat n gedig voor, geregtig is op regshulp van prokureurs van die plek waar hy woon of werk sou weel as van prokureurs van prokureurs van die gedig gevorder word. Die beslisings vangetrek daar verrewederder sou Skosana u DACM Cammers (Pty) Ltd 1975 (1) SA 944 (T); Sonnenburg v Molina 1987 (1) SA 571 (T) en The Master v Gieber and Another; Thomas v Minister of Law and Order and Others 1989 (2) SA 659 (OK) is nie gesag tot die teenoorde nie en daarby sllegs een argument van verwerder oor warmte gehandel moet word. Hy steun naamlik daarop dat ester in hierdie geval ook sake doen te die plek waar die geldige gevolg word, en regumenteer soos volg:

A van die prokureurs wat by hulle geregtistererde hoofkantie, gespakkuisse
heer. Elk is nie oortuig dat sy haar beslissting op 'n soutiewe beginne
gebaseer het nie of dat sy nie 'n behoorlike diskresie uitgeoefen het nie.
Verdere stawing vir hierdie sinnesswyse is te vind in 'n ander ongerekap-
porterde heetsieningsuitsparak van hierdie Afdelinge Kozie R 'n Geval-
B ondersoek het waar die eisier 'n bank is wat 'n "regstak" gehad het te
Bloemfontein en daarvarendring uitgereik het in die landdroshof te Kroon-
stad teen Annaen van 'n transaksie wat te Kroonstad beklink is waart
betrekking te Kroonstad moes geskeid. Die taksereemester se beslisning dat
die eisier geregtig was om aan Bloemfontein prokureurs opdrag te gee (bo-
en behalwe die Kroonstad prokureurs) is op herseinting bekragte. In die
uitspakk word die volgende vermeld: